Euroopan unionin
virallinen lehti

FI
C-sarja

C/2025/3194

2.7.2025

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto

Eurooppalaiseen ohjausjaksoon 2024–2025 liittyviä uudistus- ja investointiehdotuksia koskevat ETSK:n suositukset

(oma-aloitteinen lausunto)

(C/2025/3194)

Esittelijät: **Konstantinos DIAMANTOUROS**
Javier DOZ ORRIT
Luca JAHIER

Neuvonantaja	Olivier Cédric VAUZELLE (esittelijän neuvonantaja)
Komitean täysistunnon päätös	11.7.2024
Oikeusperusta	työjärjestyksen 52 artiklan 2 kohta
Hyväksyminen jaostossa	15.4.2025
Hyväksyminen täysistunnossa	30.4.2025
Täysistunnon numero	596
Äänestystulos (puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	152/0/2

1. Päätelmät ja suositukset

EU joutuu vastaamaan ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alalla yhtäaikaisesti valtaviin geopoliittisiin haasteisiin, joita aiheuttavat esimerkiksi Venäjän hyökkäys Ukrainaa vastaan, mm. kauppaan, Natoon ja alueellisiin tavoitteisiin liittyvät Yhdysvaltojen uuden hallinnon kannanotot ja toimet sekä Lähi-idässä meneillään olevat konfliktit. Samaan aikaan EU:n on parannettava merkittävästi taloutensa tuottavuutta ja kilpailukykyä ja saavutettava vihreän kehityksen ohjelman tavoitteet sekä vahvistettava sosiaalista yhteenkuuluvuutta Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin avulla. Näihin haasteisiin vastaaminen edellyttää vahvaa poliittista ja kansalaisilta saatavaa tukea, järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan aktiivista osallistumista, hyvää hallintoa, yhtenäisempää ja integroidumpaa otetta sekä demokraattisten arvojen ja ihmisoikeuksien johdonmukaista puolustamista niin unionin rajojen sisällä kuin niiden ulkopuolella. ETSK pitää välttämättömänä, että kaikilla edellä mainituilla aloilla mobilisoidaan tarkoin määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi mahdollisimman paljon julkisia ja yksityisiä sekä jäsenvaltio- ja EU-tason taloudellisia resursseja. Tässä yhteydessä on annettava etusija eurooppalaisille julkishyödykkeille ja vahvistettava kaikkia käytettävissä olevia talousarvio- ja rahoitusvälineitä tai luotava tarvittaessa uusia.

1.1 *Jäsenvaltioiden uudistus- ja investointitoimenpiteet ja erityisesti vuoden 2024 maakohtaisiin suosituksiin perustuvat toimenpiteet*

ETSK

1.1.1 panee merkille, että maakohtaisten suositusten relevanssi jäsenvaltioiden kansallisiin haasteisiin vastaamisen kannalta vaihtelee maittain, ja kehottaa Euroopan komissiota antamaan räätälöidympiä suosituksia terveestä finanssipolitiikasta, jonka avulla on tarkoitus edistää rahoitusvakautta, pitkän aikavälin kestävää kasvua ja kilpailukykyä, julkisten varojen käyttöä keskeisiin julkisiin palveluihin, yleishyödyllisiin palveluihin ja sosiaalipolitiikkaan sekä digitaalista ja vihreää siirtymää. Maiden hallitusten olisi lisäksi tehostettava ehdotettujen investointien ja uudistusten toteuttamista.

1.1.2 kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita viestimään maakohtaisten suositusten yhteydessä yhä järjestelmällisemmin kestävän kehityksen tavoitteista ja valveuttamaan toimijoita näiden tavoitteiden merkityksestä, kun investointi- ja uudistusehdotuksia muunnetaan konkreettisiksi toimiksi ja toimenpiteiksi.

1.1.3 vaatii jälleen, että EU:n tasolla vahvistettaisiin jäsennelty kuulemisprosessi, johon sisältyvät nykyistä yhdenmukaisemmat ja avoimemmat viralliset kuulemismenettelyt.

1.1.4 korostaa, että komission olisi jatkettava rakenteellista vuoropuhelua kansallisten työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden kanssa. Komission olisi vaadittava jäsenvaltioita toimittamaan yhteenveto sidosryhmäkuulemisista.

1.1.5 kehottaa ottamaan eurooppalaisessa ohjausjaksossa huomioon uudistetun kumppanuusperiaatteen ([1]).

1.2 *Keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat ja uudistettu EU:n talouden ohjausjärjestelmä*

1.2.1 ETSK kehottaa edellä todetun johdosta komissiota laatimaan EU:n asetuksen, jossa jäsenvaltioille annetaan selkeät ja yhdenmukaiset ohjeet siitä, miten sidosryhmien osallistamisesta voidaan tehdä pakollista, järjestelmällistä, rakenteellista ja mielekästä. Tällaiset ohjeet loisivat perustan virallisen kuulemismenettelyn myöhemmälle sääntelylle kansallisella tasolla. Komission olisi asetettava sidosryhmien osallistamisen laatu yhdeksi kansallisen suunnitelman hyväksymiskriteeriksi.

1.2.2 Menetelmää, jonka mukaisesti Euroopan komissio arvioi jäsenvaltioiden keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisia suunnitelmia, olisi vielä pohdittava erityisesti siltä osin kuin on kyse uusia investointeja ja uudistuksia koskevan vaatimuksen noudattamisesta silloin, kun jäsenvaltiot haluavat pidentää sopeutuskautta nelivuotisesta seitsemän vuoden mittaiseksi.

1.3 *Kansallisissa elpymis- ja palautumissuunnitelmissa kaavailtujen uudistusten ja investointien toteuttaminen*

ETSK

1.3.1 katsoo, että elpymis- ja palautumistukivälineellä on tätä nykyä keskeinen rooli investointien ja uudistusten tukemisessa. Tukivälineen täytäntöönpanoon liittyy kuitenkin vielä useita ongelmia, jotka on ratkaistava ennen sen voimassaolon päättymistä.

1.3.2 kehottaa parantamaan koordinointia, suunnittelua ja resurssien kohdentamista, jotta viivytyksistä päästäisiin eroon, sekä sujuvoittamaan prosesseja. Jäsenvaltioiden olisi myös tarjottava hallintohenkilöstölle koulutusta ja mahdollisuuksia valmiuksien kehittämiseen hankkeiden hallinnoinnin ja hallintoprosessien parantamiseksi. ETSK on korostanut ([2]) niin ikään tarvetta parantaa ajankohtaisen ja johdonmukaisen tiedon jakamista kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien edistymisestä.

([1]) European Social Fund support to social partners in the 2007-2013 period, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1060, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 159), ETSK:n valmisteleva lausunto ”Vuoden 2027 jälkeisen koheesiopolitiikan tulossuuntautuneisuuden vahvistaminen – haasteet, riskit ja mahdollisuudet” (EUVL C, C/2025/2018, 30.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2018/oj) ja arviointikertomus ”Elpymis- ja palautumistukivälineen puoliväliarviointi”, joissa käsitellään kumppanuutta koskevia käytännesääntöjä, sekä CEMR:n seminaarissa 2. joulukuuta 2024 käydyt sidosryhmäkeskustelut ja seminaarissa julkistettu asiakirja Top level decision – Local consequences: The European Semester explained.

([2]) ETSK:n arviointikertomus ”Elpymis- ja palautumistukivälineen puoliväliarviointi”.

1.3.3 tähdentää, että varojen loppukäyttäjistä on tiedotettava avoimesti. Komitea on kehottanut komissiota ja jäsenvaltioiden hallituksia yksinkertaistamaan menettelyjä, vähentämään byrokratiaa ja antamaan tukea sen varmistamiseksi, että suunnitelmat toteutetaan tehokkaasti ja ajoissa ([3]).

1.3.4 pyytää sisällyttämään seuraavaan elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevaan vuosikertomukseen temaattisen analyysin työmarkkinaosapuolten, kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, kansallisten parlamenttien sekä paikallis- ja alueviranomaisten osallistumisesta ([4]).

1.3.5 kehottaa lykkäämään elpymis- ja palautumistukivälineen varojen käytön takarajaa ainakin seuraavaan monivuotiseen rahoituskehykseen asti (2028), jos on selvää, että sen lykkäämättä jättäminen johtaisi varojen menettämiseen ([5]).

1.3.6 painottaa tarvetta selkeyttää välitavoitteiden ja tavoitteiden määrittelyä ja varmistaa jäsenvaltioiden toimittamien tietojen luotettavuus ([6]). Komitea korostaa, että rajatylittävien hankkeiden suunnitteluun on kiinnitettävä enemmän huomiota.

1.4 *Nykyisiin ja tuleviin haasteisiin vastaamiseksi tarvittavat investoinnit*

1.4.1 ETSK katsoo, että Draghin raportissa ehdotetun mukainen EU:n rahoituskapasiteetin lisääminen edellyttäisi panostuksia, jotka ylittävät selvästi jäsenvaltioiden nykyisen finanssipoliittisen liikkumavaran sekä nykyisen monivuotisen rahoituskehyksen koon ja rakenteen tarjoamat mahdollisuudet. ETSK toteaa jälleen, että on tarpeen perustaa kooltaan elpymis- ja palautumistukivälinettä vastaava strateginen investointirahasto ([7]), josta rahoitettaisiin ensisijaisesti eurooppalaisten yhteishyödykkeiden tarjontaa ja kansallisten investointien toteuttamista EU:n keskeisten poliittisten painopisteiden mukaisesti. Tuore InvestAI-aloite ja ilmoitettu tuleva kilpailukykyrahasto, jotka ovat osa vahvempaa ja johdonmukaisempaa monivuotista rahoituskehystä, ovat edistysaskelia tällä saralla. ETSK korostaa, että samaan aikaan tulee lisätä nopeasti ja hyvin laajasti yksityisten säästöjen käyttöön saamista saattamalla valmiiksi pääomamarkkinaunioni (jolle on annettu hiljattain uusi nimi 'säästö- ja investointiunioni'). Lisäksi tulee kasvattaa Euroopan investointipankin (EIP) rahoituskapasiteettia.

1.5 *Tarkistettu ja vahvempi eurooppalainen ohjausjakso*

1.5.1 Eurooppalainen ohjausjakso on saanut vankan ja vakiintuneen aseman EU:n talouden ohjauksen ja hallinnan sekä jäsenvaltioiden kanssa toteutettavan koordinoinnin välineenä, ja ohjausjaksoa jatkokehitetään parhaillaan. Muita merkkejä edistymisestä tällä alalla ovat EU:n tarkistetun talousohjausjärjestelmän voimaantulo, jo ilmoitettu kilpailukyvyn koordinointivälineen ja ohjausjakson nivominen toisiinsa sekä alustava ehdotus, jonka mukaan seuraavan monivuotisen rahoituskehyksen tulevat menot ja ainakin osa tulevasta koheesiorahastosta voitaisiin niveltää ohjausjaksoon. Kaikki tämä – kuten myös vuoden 2025 vuotuisen kestävän kasvun strategian peruminen, josta ilmoitettiin joulukuussa 2024 – korostaa tarvetta uudistaa prosessia perinpohjaisesti.

1.5.2 ETSK kehottaa komissiota tarkistamaan viipymättä eurooppalaisen ohjausjakson rakennetta ja aikataulua, jotta jatkossa pystytään varmistamaan sen ja kilpailukyvyn koordinointivälineen keskinäiset yhteydet sekä takaamaan avoimuus ja kaikkien prosessiin osallistuvien toimijoiden (EU:n toimielimet, jäsenvaltioiden hallitukset, parlamentit, paikallisviranomaiset, työmarkkinaosapuolet ja kansalaisyhteiskunnan organisaatiot) valmiudet hoitaa täysipainoisesti omat ohjausjaksoon liittyvät tehtävänsä.

([3]) Tilintarkastustuomioistuin – Vastuuvapauden myöntäminen komissiolle vuodelta 2023: komissaarien Valdis Dombrovskis ja Paolo Gentiloni kuuleminen elpymis- ja palautumistukivälineestä (talousarvion valvontavaliokunta – Euroopan parlamentti – 12. marraskuuta 2024). [1] Euroopan parlamentti – *The 100 largest recipients of Recovery and Resilience Facility funds*.

([4]) Myös Euroopan alueiden komitea esitti tätä lokakuussa 2024 antamassaan lausunnossa ECON-VII/037 "Covid-19-pandemian jälkeisen Euroopan elpymissuunnitelman (elpymis- ja palautumistukiväline) väliarviointi" (EUVL C, C/2024/7057, 4.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7057/oj).

([5]) Myös Euroopan alueiden komitea esitti tätä lokakuussa 2024 antamassaan lausunnossa ECON-VII/037 "Covid-19-pandemian jälkeisen Euroopan elpymissuunnitelman (elpymis- ja palautumistukiväline) väliarviointi" (EUVL C, C/2024/7057, 4.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7057/oj).

([6]) Tilintarkastustuomioistuin – Vastuuvapauden myöntäminen komissiolle vuodelta 2023: komissaarien Valdis Dombrovskis ja Paolo Gentiloni kuuleminen elpymis- ja palautumistukivälineestä (talousarvion valvontavaliokunta – Euroopan parlamentti – 12. marraskuuta 2024). [1] Euroopan parlamentti – *The 100 largest recipients of Recovery and Resilience Facility funds*.

([7]) Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto – EU:n investointirahasto talouden häiriönsietokyvyn ja kestävän kilpailukyvyn tukemiseksi (oma-aloitteinen lausunto) (EUVL C, C/2024/6862, 28.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6862/oj).

1.5.3 ETSK ehdottaa, että Euroopan komission olisi sovellettava ohjausjakson yhteydessä tilannearvioissaan hyvinvointitalousmalliin liittyviä indikaattoreita, jotta jäsenvaltioiden tilanteista saataisiin kattavampi kuva.

2. **Johdanto**

2.1.1. Käsillä oleva oma-aloitteinen lausunto on osa pakettia, johon kuuluu myös komitean tiedonanto, ja pohjautuu työhön, jota eurooppalaista ohjausjaksoa käsittelevä ETSK:n ryhmä on tehnyt kuulemalla EU:n jäsenvaltioiden talous- ja sosiaalineuvostoja, työmarkkinaosapuolia ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioita keskeisistä ohjausjaksoon liittyvistä aiheista. Tiedonantoon on koottu jäsenvaltioiden työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden näkemyksiä kansallisista uudistus- ja investointiehdotuksista ja niiden täytäntöönpanosta (eurooppalainen ohjausjakso 2024–2025), ja lausunnossa esitetään tiedonannossa selostettujen sidosryhmäkuulemisten tulosten täydennykseksi ETSK:n poliittiset suositukset, päätelmät ja toimintapolitiikkaa koskevat ehdotukset.

2.1.2. ETSK jatkaa näin työtään eurooppalaisen ohjausjakson ja talouden ohjausjärjestelmän osallistavuuden lisäämiseksi, jotta niihin sitouduttaisiin jäsenvaltioissa yhä laajemmin ja järjestäytynyt kansalaisyhteiskunta pääsisi osallistumaan niihin tiiviimmin. Laaja osallistuminen tukee näyttöön perustuvaa päätöksentekoa ja demokraattista legitimiteettiä ja lisää muutosvoimaisten politiikkojen ja systeemisen muutoksen yleistä hyväksyntää.

3. **Taustatietoja**

3.1.1. Käsillä olevassa oma-aloitteisessa lausunnossa tarkastellaan ensinnäkin jäsenvaltioiden uudistus- ja investointitoimenpiteitä ja erityisesti vuoden 2024 maakohtaisiin suosituksiin perustuvia toimenpiteitä ja niiden täytäntöönpanoa. Komissio esitti kesäkuussa vuoden 2024 ohjausjakson kevätpaketissa luonnokset vuoden 2024 maakohtaisiksi suosituksiksi, ja neuvosto hyväksyi ne pienin muutoksin heinäkuussa 2024. Suositukset koskevat i) finanssipolitiikkaa (suositus 1), ii) elpymis- ja palautumistukivälineeseen liittyvien ohjelmien ja koheesiopolitiikan ohjelmien ([8]) täytäntöönpanoa (suositus 2) ja iii) lisätoimenpiteitä vaativia muita poliittisia painopisteitä tai jäsenvaltioiden erityispiirteitä (suositukset 3 ja 4). Noin kaksi kolmasosaa suosituksista, joita on annettu suosituksina 3 ja 4, koskee toimintapolitiikkoja, jotka liittyvät työmarkkinoiden vahvistamiseen koulutuksen ja osaamisinvestointien avulla, vihreän siirtymän ja muiden energiaan liittyvien toimien edistämiseen sekä jäljellä olevien kilpailukykyongelmien ratkaisemiseen. Tässä oma-aloitteisessa lausunnossa käsitellään lisäksi keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisia suunnitelmia, jotka ovat uuden talousohjausjärjestelmän keskeinen osa ([9]). Jäsenvaltiot vahvistavat näissä suunnitelmissa julkistaloudelliset tavoitteensa, ensisijaiset uudistuksensa ja investointinsa ([10]) sekä toimet, joilla ne puuttuvat mahdolliseen makrotalouden epätasapainoon julkisen talouden sopeutuskauden aikana.

3.1.2. ETSK vaatii pysyviä ja jäsenneltyjä menettelyjä, joilla varmistetaan, että työmarkkinaosapuolia ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioita kuullaan kansallisia suunnitelmia laadittaessa ([11]). Lisäksi uutta talouden ohjausjärjestelmää koskevan asetuksen ([12]) 11 artiklassa kannustetaan jäsenvaltioita kuulemaan suunnitelmia laatiessaan työmarkkinaosapuolia, alueellisia viranomaisia, kansalaisyhteiskunnan organisaatioita ja muita asiaankuuluvia kansallisia sidosryhmiä kansallisen lainsäädäntökehyksensä mukaisesti. Vuoden 2025 ohjausjaksolla jäsenvaltioille on annettu mahdollisuus järjestää tällaisia kuulemisia mutta niitä ei ole velvoitettu tähän, koska ensimmäisten kansallisten keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisten suunnitelmien laatimiseen on ollut vain vähän aikaa. Niiden on kuultava kansallisia sidosryhmiä kaikkia tulevia suunnitelmia valmistellessaan, mutta kuulemisille ei ole vielä vahvistettu laatukriteerejä. Käsillä olevassa oma-aloitteisessa lausunnossa tarkastellaan niin ikään edistymistä kansallisissa elpymis- ja palautumissuunnitelmissa esitettyjen uudistusten ja investointien toteuttamisessa ([13]).

([8]) *Inforegio – New Cohesion Policy*.

([9]) Euroopan komission tiedonanto ”Vuoden 2025 EU-ohjausjakso: Uudistettu EU:n talouden ohjausjärjestelmä käyttöön” (26. marraskuuta 2024).

([10]) Uudistukset ja investoinnit, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä yksilöityihin keskeisiin haasteisiin ja edistetään myös EU:n yhteisiä prioriteetteja.

([11]) Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheista ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi talouspolitiikan tuloksellisesta koordinoinnista ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta” (COM(2023) 240 final – 2023/0138 (COD)), ”Ehdotus neuvoston asetukseksi liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 muuttamisesta” (COM(2023) 241 final – 2023/0137 (CNS)) ja ”Ehdotus neuvoston direktiiviksi jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin 2011/85/EU muuttamisesta” (COM(2023) 242 final – 2023/0136 (NLE)) (EUVL C, C/2023/880, 8.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/880/oj).

([12]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([13]) Elpymis- ja palautumistukiväline | Euroopan komissio.

4. **Yleistä**

4.1 ***Jäsenvaltioiden uudistus- ja investointitoimenpiteet ja erityisesti vuoden 2024 maakohtaisiin suosituksiin perustuvat toimenpiteet sekä niiden täytäntöönpano***

4.1.1 Maakohtaisten suositusten relevanssi jäsenvaltioiden kansallisiin haasteisiin vastaamisen kannalta vaihtelee maittain, ja ETSK kehottaa komissiota kiinnittämään erityistä huomiota räätälöityjen suositusten antamiseen terveestä finanssipolitiikasta, jonka avulla on tarkoitus turvata rahoitusvakaus ja pitkän aikavälin kasvu, julkinen rahoitus sekä julkisten ja yleishyödyllisten palvelujen kestävyys, parantaa institutionaalista koordinointia ja kehittää sosiaalipolitiikkaa (erityisesti terveydenhuollon, osaamisen kehittämisen, eriarvoisuuden torjunnan ja osallisuuden parantamiseksi) sekä edistää digitaalista ja vihreää siirtymää (erityisesti nivomalla ympäristötavoitteet osaksi julkisia politiikkoja). Huomiota olisi kiinnitettävä myös näiden uudistusten ja siirtymien tukemiseen verotuksella. ETSK kehottaa asettamaan etusijalle ajankohtaiset taloudelliset haasteet, joita liittyy esimerkiksi asumiseen, sosiaaliseen suojeluun, elinkustannuksiin ja energiakustannuksiin, sekä liiallisen sääntelyn ja pitkien lupamenettelyjen kaltaisten EU:n kilpailukykyä heikentävien rakenteellisten ongelmien ratkaisemisen. ETSK kehottaa lisäksi jäsenvaltioiden hallituksia tehostamaan maakohtaisissa suosituksissa ehdotettujen investointien ja uudistusten toteuttamista ja tekemään siitä järjestelmällisempää suunnittelemalla strategioita pitkäjänteisesti.

4.1.2 ETSK on huomannut eroja kestävän kehityksen tavoitteiden nivomisessa jäsenvaltioiden maakohtaisiin suosituksiin ja kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita viestimään näistä tavoitteista yhä järjestelmällisemmin ja valveuttamaan toimijoita niiden merkityksestä, kun investointi- ja uudistusehdotuksia muunnetaan konkreettisiksi toimiksi ja toimenpiteiksi. Laajentamalla yleistä tietämystä kestävän kehityksen tavoitteista voidaan edistää merkittävästi kokonaisvaltaista otetta kestävän kehityksen varmistamiseen. ETSK korostaa tarvetta uudistaa eurooppalaista ohjausjaksoa, jotta voidaan paremmin ohjata ja tukea esimerkiksi Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa, Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa ja syyskuussa 2024 hyväksytyssä YK:n tulevaisuussopimuksessa ([14]) vahvistettujen EU:n päämäärien ja tavoitteiden täytäntöönpanoa ja parantaa unionin nykyisellään heikkoa kilpailukykyä. ETSK on samaa mieltä siitä, että kattavien tavoitteiden ja selkeiden ja kunnianhimoisten välitavoitteiden asettaminen kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamiselle mahdollistaisi sen arvioimisen ohjausjakson yhteydessä, ovatko nykyiset politiikat ja investoinnit tehokkaita ja johtavatko ne oikeansuuntaiseen edistykseen vai tarvitaanko lisäuudistuksia ja -investointeja, joita ohjausjaksoprosessissa voidaan sitten suositella ([15]). ETSK katsookin, että myös ohjausjakson nykyistä puuteanalyysiin pohjautuvaa lähestymistapaa on syytä pohtia uudelleen.

4.1.3 Työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden kuulemisen yleisenä päämääränä on päätösten tekeminen sosiaali- ja talouspolitiikan tulevien vuosien suunnasta. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä käsitellään yleensä järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan kannalta kaikkein merkityksellisimpiä aiheita. Kansalliset sidosryhmät voivat toisaalta antaa käyttöön asiantuntemustaan ja toisaalta ehdottaa tärkeitä toimenpiteitä. Erilaisia osallistumismekanismeja on jo olemassa, mutta niiden puitteissa ei useinkaan käydä aitoa vuoropuhelua eikä seurata esiin tuotujen asioiden myöhempää käsittelyä, mikä on turhauttavaa. ETSK vaatii jälleen, että EU:n tasolla säädettäisiin jäsennellystä kuulemisprosessista, johon sisältyvät nykyistä yhdenmukaisemmat ja avoimemmat viralliset kuulemismenettelyt. Näin on tarkoitus huolehtia siitä, että työmarkkinaosapuolet ja kansalaisyhteiskunnan organisaatiot pääsevät osallistumaan päätöksentekoon järjestelmällisesti ja nykyistä joutuisammin, kattavammin ja tehokkaammin, ja myös taata, että sidosryhmiä kuullaan niiden osallistumisen hyödyntämisestä ja päätösten perusteluista.

4.1.4 Komission olisi samanaikaisesti jatkettava rakenteellista vuoropuhelua kansallisten työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden kanssa. Komission olisi vaadittava jäsenvaltioita toimittamaan yksityiskohtainen yhteenveto sidosryhmäkuulemisista. ETSK kehottaa myös ottamaan eurooppalaisessa ohjausjaksossa huomioon uudistetun kumppanuusperiaatteen ([16]).

([14]) https://www.un.org/en/summit-of-the-future/pact-for-the-future.

([15]) *A European Agenda To Navigate Uncertain Times – How to steer the EU towards wellbeing for all now and in the future* – MERGE (mergeproject.eu).

([16]) European Social Fund support to social partners in the 2007-2013 period, asetus (EU) 2021/1060, ETSK:n valmisteleva lausunto ”Vuoden 2027 jälkeisen koheesiopolitiikan tulossuuntautuneisuuden vahvistaminen – haasteet, riskit ja mahdollisuudet” (EUVL C, C/2025/2018, 30.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2018/oj) ja arviointikertomus ”Elpymis- ja palautumistukivälineen puoliväliarviointi”, joissa käsitellään kumppanuutta koskevia käytännesääntöjä, sekä CEMR:n seminaarissa 2. joulukuuta 2024 käydyt sidosryhmäkeskustelut ja seminaarissa julkistettu asiakirja Top level decision – Local consequences: The European Semester explained.

4.2 *Keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat ja uudistettu EU:n talouden ohjausjärjestelmä*

4.2.1 Edelleen on yleisesti ottaen epäselvää, ovatko nykyisissä suunnitelmissa ehdotetut toimenpiteet riittäviä vastaamaan esimerkiksi vihreän ja digitaalisen siirtymän, innovoinnin ja kestävän kilpailukyvyn edistämisestä jäsenvaltioille aiheutuviin haasteisiin sekä geopoliittisiin ja rakenteellisiin haasteisiin, jotka liittyvät turvallisuuteen ja puolustukseen, strategiseen riippumattomuuteen, väestörakenteeseen, energiaan, infrastruktuuriin, sosiaaliseen suojeluun, sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen ja hoito- ja hoivapalveluihin. Lisäksi koska Lettan ([17]) ja Draghin raporttien keskeiset päätelmät vaikuttavat komission uuteen työohjelmaan, tältä pohjalta olisi ETSK:n mielestä voitava muuttaa kansallisten finanssipoliittis-rakenteellisten suunnitelmien sisältöä joiltain osin, kunhan edelleen noudatetaan makrotaloudellisia parametreja, jotka takaavat julkisen talouden kestävyyden keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.

4.2.2 ETSK on havainnut, että huolimatta komitean esittämästä vaatimuksesta, jonka mukaan järjestäytyneen kansalais-yhteiskunnan edustajille olisi taattava asema keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisiin suunnitelmiin sisällytettävien talous-, työllisyys- ja sosiaalipolitiikkojen suunnittelussa ja toteuttamisessa ([18]), sidosryhmille ei monissa jäsenvaltioissa ole annettu mahdollisuutta tutustua kansallisen suunnitelman sisältöön ennen sen toimittamista komissiolle tai ennen suunnitelmaa koskevan komission arvion lähettämistä, vaikka suunnitelmat muodostavat poliittisen perustan jäsenvaltioiden seuraavien 4–7 vuoden talous- ja finanssipolitiikalle ja ensisijaisille uudistuksille ja investoinneille. Kansalliset sidosryhmät voivat antaa käyttöön asiantuntemustaan ja myös ehdottaa tarvittavia toimenpiteitä, jotka pohjautuvat todellisiin olosuhteisiin paikan päällä. Tilanne on sitäkin kielteisempi, kun otetaan huomioon, että kansallinen sitoutuminen suunnitelmissa tehtyihin sitoumuksiin on yksi tekijöistä, joiden avulla pystytään todennäköisimmin varmistamaan suunnitelmien täytäntöönpano, ja että sitoutumisen ehdottomana edellytyksenä on, että poliittiset ja yhteiskunnalliset toimijat ovat voineet osallistua suunnitelmien laatimiseen virallisten kuulemismenettelyjen kautta. Tämä olisi varmistettava myös silloin, kun yleinen poikkeuslauseke aktivoidaan.

4.2.3 Kyseiset sidosryhmät ja ETSK toistavatkin komissiolle esittämänsä kehotuksen laatia EU:n asetus, jossa säädetään, millä tavoin työmarkkinaosapuolet ja kansalaisyhteiskunnan organisaatiot tulee osallistaa eurooppalaiseen ohjausjaksoon ja EU:n talouden ohjausjärjestelmään. Asetuksessa määriteltäisiin osallistumisprosessin perusperiaatteet ja keskeiset piirteet, jotka jäsenvaltioiden tulee ottaa menettelyissään huomioon ([19]).

4.3 *Kansallisissa elpymis- ja palautumissuunnitelmissa kaavailtujen uudistusten ja investointien toteuttaminen*

4.3.1 Monet sidosryhmät epäilevät, pystyvätkö kansalliset hallitukset käyttämään kaikki elpymis- ja palautumistukivälineestä saadut varat asianmukaisesti 31. elokuuta 2026 mennessä. Vaarana on, että varat käytetään tehottomasti, mikä heikentää elpymis- ja palautumistukivälineen tuella toteutettavien hankkeiden ja toimien laatua ja vaikuttavuutta. Huomattava määrä varoja saatetaan menettää, elleivät hallitukset vauhdita elpymis- ja palautumissuunnitelmien mukaisten uudistusten ja investointien toteuttamista. Varojen käytössä ja elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpanossa on edistytty, mutta niitä on vielä ehdottomasti nopeutettava. Täytäntöönpanon viivästykset johtuvat etenkin hallinnollisten valmiuksien riittämättömyydestä valtakunnallisella ja paikallisella tasolla, tehottomuudesta, avoimuuteen ja hallinnointiin liittyvistä ongelmista sekä siitä, ettei elpymis- ja palautumissuunnitelmien suunnitteluun ja täytäntöönpanoon ole osoitettu riittävästi resursseja. On myös todettu, että täytäntöönpanoa viivästyttävät esimerkiksi yksityisen sektorin aloitekyvyn puute, epärealistiset määräajat ja hallintovirastojen keskinäisen koordinoinnin hajanaisuus, pienten hankkeiden kyvyttömyys hankkia riittävästi varoja, resurssien puute ja jäykät määräajat, jotka johtavat byrokratian takia viivästyksiin, uudistusten riittämätön valmistelu, sidosryhmien kuulemisen puute, joka tekee uudistusten valmistelusta puutteellista, hankkeiden toteuttamisaikataulujen puuttuminen sekä lainsäädäntöehdotusten ja hankintamenettelyjen laadinnan pitkittyminen.

([17]) Enrico Letta, *Much more than a market* (huhtikuu 2024).

([18]) Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheista ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi talouspolitiikan tuloksellisesta koordinoinnista ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta” (COM(2023) 240 final – 2023/0138 (COD)), ”Ehdotus neuvoston asetukseksi liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 muuttamisesta” (COM(2023) 241 final – 2023/0137 (CNS)) ja ”Ehdotus neuvoston direktiiviksi jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin 2011/85/EU muuttamisesta” (COM(2023) 242 final – 2023/0136 (NLE)) (EUVL C, C/2023/880, 8.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/880/oj).

([19]) ETSK:n lausunnot aiheesta ”Järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan näkemykset uudistus- ja investointiehdotuksista ja niiden täytäntöönpanosta jäsenvaltioissa (eurooppalainen ohjausjakso 2023–2024)” (EUVL C, C/2024/4054, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4054/oj), ”ETSK:n suositukset talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson perusteelliseksi uudistamiseksi” (EUVL C 228, 29.6.2023, s. 1), ja ”Tulevaisuuden tarpeita vastaavat uudet talousohjausjärjestelmän säännöt” (EUVL C, C/2023/880, 8.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/880/oj).

4.3.2 Onkin tärkeää, että kaikkia työmarkkinaosapuolia ja talouselämän osapuolia kuullaan ja kuunnellaan, että yleisölle tiedotetaan kattavasti ja että tiedotus on asianmukaista. ETSK kehottaa parantamaan koordinointia, suunnittelua ja resurssien kohdentamista, jotta viivytyksistä päästäisiin eroon, rationalisoimaan menettelyjä, muun muassa karsimaan tarpeettomia asiakirjoja, ja ottamaan käyttöön digitaalisia ratkaisuja. Jäsenvaltioiden olisi myös tarjottava hallintohenkilöstölle koulutusta ja mahdollisuuksia valmiuksien kehittämiseen hankkeiden hallinnoinnin ja hallintoprosessien parantamiseksi. ETSK on korostanut ([20]) niin ikään tarvetta parantaa ajankohtaisen ja johdonmukaisen tiedon jakamista kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien edistymisestä.

4.3.3 ETSK tähdentää, että varojen loppukäyttäjistä on tiedotettava avoimesti. Komitea on kehottanut komissiota ja jäsenvaltioiden hallituksia yksinkertaistamaan menettelyjä, vähentämään byrokratiaa ja antamaan tukea sen varmistamiseksi, että suunnitelmat toteutetaan tehokkaasti ja ajoissa. Tuen lopullisista vastaanottajista olisi tiedotettava tulevaisuudessa avoimemmin ([21]). Jäsenvaltiot ovat julkistaneet tiedot yli sadasta suurimmasta tuensaajasta, ja joissakin tapauksissa kymmenen suurinta ovat julkisen sektorin toimijoita ([22]). Avoimuuden lisääminen mahdollistaisi kattavan luettelon saamisen elpymis- ja palautumissuunnitelmiin liittyvien varojen saajista. Komission olisi muutettava määritelmää, joka ei sisälly asetukseen vaan suuntaviivoihin ([23]). Elpymis- ja palautumistukivälineen varoista on tiedotettava avoimesti ja niin, että varat pystytään jäljittämään. Näin voidaan varmistaa, että varoja käytetään tehokkaasti. Julkisten varojen käsittelyyn liittyvät tiedot olisi yhdenmukaistettava.

4.3.4 ETSK pyytää sisällyttämään seuraavaan elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevaan vuosikertomukseen temaattisen analyysin työmarkkinaosapuolten, kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, kansallisten parlamenttien sekä paikallis- ja alueviranomaisten osallistumisesta ([24]).

4.3.5 Komitea kehottaa lykkäämään elpymis- ja palautumistukivälineen varojen käytön takarajaa, jos on selvää, että sen lykkäämättä jättäminen johtaisi varojen menettämiseen ([25]). Kansallisten suunnitelmien täytäntöönpanoon tarvitaan enemmän joustovaraa. Monivuotista rahoituskehystä koskevien neuvottelujen ja elpymis- ja palautumistukivälineen virallisen päättymisen väliin jää aikaa. Ihannetapauksessa elpymis- ja palautumistukivälineen päättyminen olisi sovitettava yhteen uuden monivuotisen rahoituskehyksen kanssa, jolloin jäsenvaltioilla olisi enemmän aikaa toteuttaa suunnitellut investoinnit ja uudistukset. ETSK panee lisäksi merkille, että useissa jäsenvaltioissa järjestäytynyt kansalaisyhteiskunta kannattaa elpymis- ja palautumistukivälineen tulosperusteisen lähestymistavan käyttämistä monivuotisessa rahoituskehyksessä ja että tämä olisi hyväksyttävä tapa ratkaista se ongelma, ettei unionin yhteisten tavoitteiden saavuttamisessa ole edistytty. Samanaikaisesti olisi kuitenkin taattava mahdollisuus toteuttaa tämä joustavasti ja annettava sitovat säännöt, joilla varmistetaan, että jäsenvaltiot myös noudattavat niitä, ja pyritään sekä houkuttelevuuteen että täytäntöönpanokelpoisuuteen. ETSK suosittaa joka tapauksessa, että kaikissa ohjelmissa vältetään tarpeetonta keskittämistä ja lisärasitteita, sillä näin turvataan EU:n keskeisten ohjelmien (kuten koheesiopolitiikan ohjelmien) menestyksen taanneiden erityisten toimintatapojen säilyminen. Lisäksi tulee noudattaa kumppanuusperiaatetta, jolla varmistetaan asianomaisten sidosryhmien asianmukainen osallistuminen.

4.3.6 ETSK korostaa tarvetta selkeyttää välitavoitteiden ja tavoitteiden määrittelyä, määrittää arviointivälineet ja -mittarit tarkemmin ja varmistaa jäsenvaltioiden toimittamien tietojen luotettavuus ([26]). Komitea korostaa, että rajatylittävien hankkeiden suunnitteluun on niin ikään kiinnitettävä enemmän huomiota.

4.3.7 Komitea painottaa vielä, että elpymis- ja palautumistukivälineen tulee olla menestystarina. Järjestäytynyt kansalaisyhteiskunta on tuonut esiin useita elpymis- ja palautumistukivälineestä saatuja opetuksia, joita voitaisiin hyödyntää muissakin EU:n rahoitusvälineissä. Oppia on saatu useista eri asioista, esimerkkeinä byrokratian karsiminen ja menettelyjen yksinkertaistaminen, kansallisten työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden osallistuminen, joustovaran antaminen välineen täytäntöönpanoon, paremman koordinoinnin tarve sekä tällaisen välineen suunnittelu ja seuranta.

([20]) Arviointikertomus ”Elpymis- ja palautumistukivälineen puoliväliarviointi”.

([21]) Tilintarkastustuomioistuin – Vastuuvapauden myöntäminen komissiolle vuodelta 2023: komissaarien Valdis Dombrovskis ja Paolo Gentiloni kuuleminen elpymis- ja palautumistukivälineestä (talousarvion valvontavaliokunta – Euroopan parlamentti – 12. marraskuuta 2024). [1] Euroopan parlamentti – *The 100 largest recipients of Recovery and Resilience Facility funds*.

([22]) Euroopan parlamentti – *The 100 largest recipients of Recovery and Resilience Facility funds*.

([23]) Tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus 13/2024 (syyskuu 2024): ”**Suositus 1 – Varmistetaan ’lopullisen vastaanottajan’ määritelmän johdonmukainen soveltaminen.** Komission olisi varmistettava, että jäsenvaltioilla on yhteinen käsitys siitä, mikä on ’lopullinen vastaanottaja’, ja sovellettava käsitettä johdonmukaisesti.”

([24]) Myös Euroopan alueiden komitea esitti tätä lokakuussa 2024 antamassaan lausunnossa ECON-VII/037 ”Covid-19-pandemian jälkeisen Euroopan elpymissuunnitelman (elpymis- ja palautumistukiväline) väliarviointi” (EUVL C, C/2024/7057, 4.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7057/oj).

([25]) Myös Euroopan alueiden komitea esitti tätä lokakuussa 2024 antamassaan lausunnossa ECON-VII/037 ”Covid-19-pandemian jälkeisen Euroopan elpymissuunnitelman (elpymis- ja palautumistukiväline) väliarviointi” (EUVL C, C/2024/7057, 4.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7057/oj).

([26]) Tilintarkastustuomioistuin – Vastuuvapauden myöntäminen komissiolle vuodelta 2023: komissaarien Valdis Dombrovskis ja Paolo Gentiloni kuuleminen elpymis- ja palautumistukivälineestä (talousarvion valvontavaliokunta – Euroopan parlamentti – 12. marraskuuta 2024). [1] Euroopan parlamentti – *The 100 largest recipients of Recovery and Resilience Facility funds*.

4.4 ***Nykyisiin ja tuleviin haasteisiin vastaamiseksi tarvittavat investoinnit***

4.4.1 ETSK yhtyy Draghin raportin ([27]) analyysiin ja päätelmiin siitä, että EU:n olisi vastattava tämän päivän moninaisiin haasteisiin ([28]) tekemällä loppu viime vuosikymmenten vakavasta ali-investoimisesta Euroopan talouteen ja antamalla uutta pontta kestävälle kilpailukyvylle. Tämän saavuttaminen on kuitenkin yhä vaikeampaa, koska monien jäsenvaltioiden on vähennettävä julkistaloutensa alijäämää ja velkaantumista EU:n uuteen makrotalouden ohjauskehykseen liittyvien kansallisten finanssipoliittis-rakenteellisten suunnitelmien avulla. Näiden tavoitteiden ja politiikkojen yhteensovittamiseksi ja niiden riittävän rahoituksen varmistamiseksi on väistämättä ensinnäkin parannettava kansallisten investointien koordinointia ja tuettava investointeja EU:n poliittisten suuntaviivojen avulla, mikä edellyttää eurooppalaisen ohjausjakson vahvistamista ja sen toimivuuden kohentamista. Toiseksi on lisättävä EU:n rahoituskapasiteettia tekemällä seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä huomattavia rakenneuudistuksia ja määrärahakorotuksia ja harkitsemalla samanaikaisesti sellaisen strategisen investointirahaston perustamista, josta rahoitettaisiin ensisijaisesti eurooppalaisten yhteishyödykkeiden tarjontaa ja kansallisten investointien toteuttamista EU:n keskeisten poliittisten painopisteiden mukaisesti. Niin ikään olisi lisättävä EIP:n rahoituskapasiteettia ottamalla käyttöön uusi, paranneltu versio tietyistä InvestEU-ohjelmista (kuten InvestAI-aloite ja ilmoitettu Euroopan kilpailukykyrahasto).

4.4.2 Koska samanaikaisesti on pystyttävä kasvattamaan jyrkästi investointeja ja madaltamaan velkatasoa ilman, että sosiaalista yhteenkuuluvuutta edistävät politiikat kärsivät tästä, ristiriidan sovittamiseksi tarvitaan myös verotuloihin liittyviä toimia. ETSK:n mielestä Euroopan talouspolitiikkaan tulisi sisältyä suuntaviivoja, joilla edistetään riittävää, oikeudenmukaista ja entistä koordinoidumpaa verotusta EU:n tasolla, jotta voidaan edistää talouskasvua, mikä puolestaan voi johtaa julkisten tulojen kestävään kasvuun. Verotusta koskevat suuntaviivat olisi lisäksi räätälöitävä erikseen kullekin jäsenvaltiolle ottaen huomioon niiden talouden rakenne ja verojärjestelmä, ja tässä yhteydessä olisi myös edistettävä tulojen ja varallisuuden tasapuolista jakautumista.

4.4.3 Draghin raportissa huomautetaan, että säästöt, joiden kertymä on EU:ssa 50 prosenttia suurempi kuin Yhdysvalloissa, eivät kanavoidu riittävän hyvin investointeihin. Pääomamarkkinaunionin loppuunsaattamiseksi tarvittavia toimia ei voida enää lykätä, vaan esteet, jotka ovat haitanneet sen toteutumista jo vuosia, on poistettava. Samanaikaisesti EU:n on tarkasteltava uudelleen kaikkia politiikkoja, joilla kannustetaan ja edistetään pääoman kanavoimista EU:n ensisijaisiin investointitavoitteisiin, ja mukautettava politiikkakehystä.

4.4.4 Koordinoidut kansalliset uudistukset ja investoinnit ovat keskeisellä sijalla myös EU:n uudessa kilpailukykykompassissa. Komissio on ilmoittanut aikeesta perustaa uusi kilpailukyvyn koordinointiväline, jota sovelletaan jäsenvaltioiden toteuttamien toimenpiteiden rinnalla yhteisten kilpailukyvyn painopisteiden saavuttamiseksi. Se toteaa, että eurooppalaisen ohjausjakson ja NextGenerationEU-välineen yhteydessä käyttöön otettua onnistunutta tapaa yhdistää uudistuksia ja investointeja EU:n painopisteiden toteuttamiseksi kansallisella tasolla täydennetään kilpailukyvyn koordinointivälineellä, jonka puitteissa koordinoidaan valtioiden rajat ylittäviä ja EU:n laajuisia toimia. Koordinointivälineellä pyritään sovittamaan yhteen teollisuus- ja tutkimuspolitiikkaa ja investointeja EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla, ja se toimii yhdessä eurooppalaisen ohjausjakson kanssa, jota on virtaviivaistettu ja jossa painotetaan kilpailukykyä edistäviä uudistuksia ja investointeja kansallisella tasolla. Kilpailukyvyn koordinointivälineen toteuttamista tuetaan lisäksi seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä uudella kilpailukykyrahastolla. ETSK kehottaa selvittämään tarkemmin, miten nämä välineet niveltyvät ohjausjaksoon, jotta vältetään kaikki tarpeeton lisäbyrokratia.

Bryssel 30. huhtikuuta 2025.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Oliver RÖPKE

([27]) *EU competitiveness: Looking ahead* – Euroopan komissio.

([28]) Haasteena on vastata samanaikaisesti tarpeeseen lisätä eurooppalaisten talouksien tuottavuutta ja kilpailukykyä sekä suuriin geopoliittisiin haasteisiin ja tarpeeseen soveltaa avoimen strategisen riippumattomuuden periaatetta turvallisuus- ja puolustuspolitiikan sekä teollisuus- ja kauppapolitiikan kaltaisilla aloilla, edistyä vihreän ja digitaalisen siirtymän tavoitteiden saavuttamisessa, lujittaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja tehostaa Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoa.